

Produkt Krajowy Brutto. Rachunki Regionalne w 2013 roku

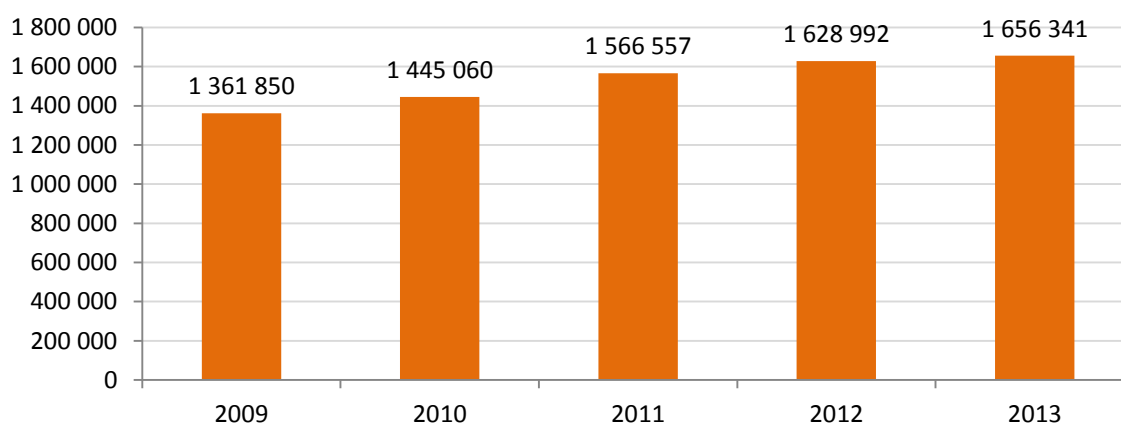
Wstęp

Publikacja Głównego Urzędu Statystycznego „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2013 r.”, zawiera informacje statystyczne dotyczące podstawowych kategorii makroekonomicznych obliczanych w rachunkach regionalnych. Dane zostały zestawione zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków (ESA 2010)”. Publikacja zawiera wyniki obliczeń produktu krajowego brutto oraz dochodów w sektorze gospodarstw domowych, w tym w przekroju regionów i województw za lata 2010-2013.

Produkt Krajowy Brutto w województwach ogółem

W **2013 roku** wartość wytworzonego produktu krajowego brutto w Polsce wyniosła **1 656,34 mld zł**. W porównaniu do 2012 roku była wyższa w cenach bieżących o 1,7%, a w cenach stałych o 1,3%.¹

Wykres 1. PKB w Polsce w latach 2009-2013 [dane w mln zł]

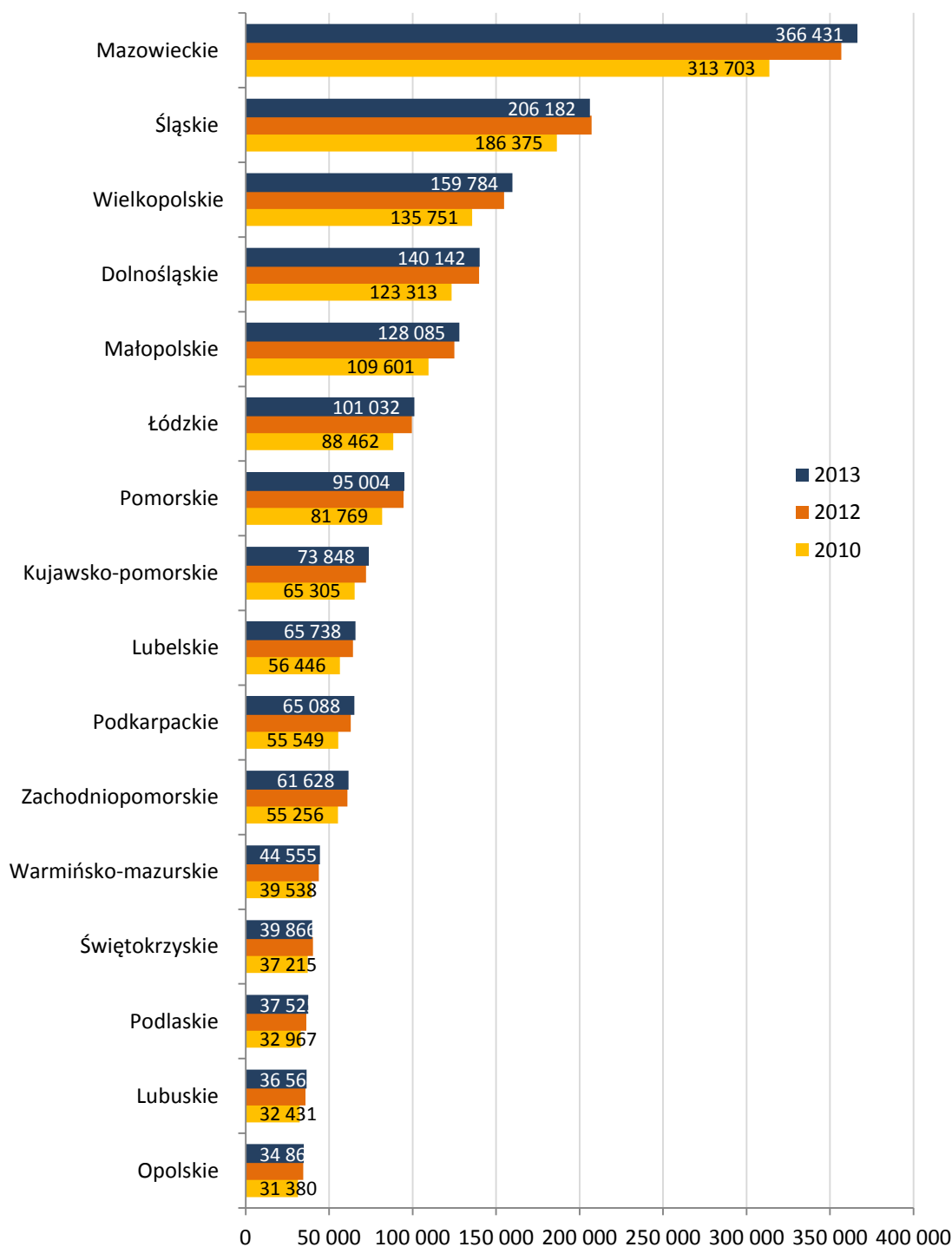

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najwyższą wartość PKB wypracowało województwo mazowieckie 366,4 mld zł. Dysproporcja pomiędzy mazowieckim a pozostałymi regionami jest znaczna. Małopolska zajmuje od lat 5. lokatę w rankingu województw, jeśli chodzi o wartość PKB w regionach.

¹ **Ceny stałe** to ceny z danego okresu (tzw. okresu bazowego), najczęściej roku bazowego, przyjętego w analizach w celu porównania zmian cen w czasie. Posłużenie się cenami stałymi umożliwia wykluczenie z przeprowadzonego porównania wpływu inflacji. **Ceny bieżące** to ceny nominalne z danego okresu, zawierają one wskaźnik inflacji.

Wykres 2. PKB w województwach w poszczególnych latach [dane w mln zł]

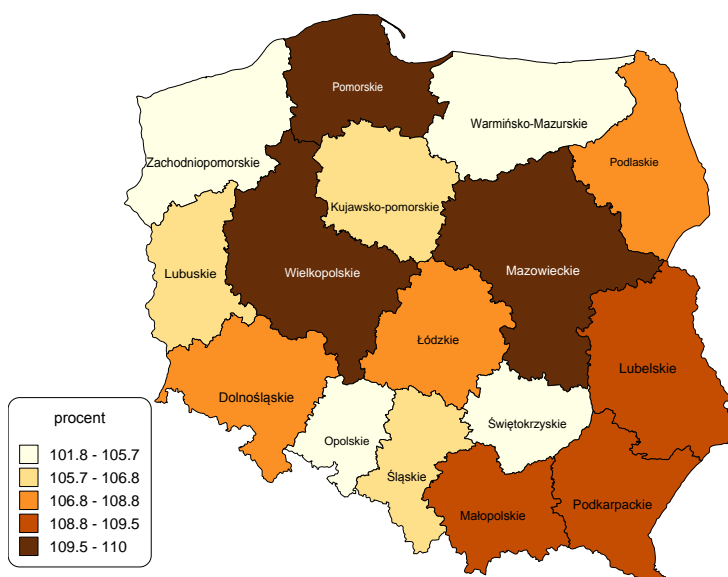
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W przekroju województw w latach 2012-2013 dynamika PKB w ujęciu realnym (w cenach stałych) była zróżnicowana – w województwie świętokrzyskim wystąpił spadek o 1,3%, a w pozostałych województwach **wzrost, przy czym największy w województwie mazowieckim o 2,8%**. W latach 2010-2013 największy wzrost wolumenu PKB w cenach stałych

odnotowano w województwie wielkopolskim – o 10,0%, a najmniejszy w województwie świętokrzyskim – o 1,8%, wobec 8,1% dla kraju ogółem.

W latach 2010-2013 średnie roczne tempo wzrostu PKB kształtowało się na poziomie 2,6% (w cenach stałych). W omawianym okresie najszybciej wzrastała z roku na rok wartość PKB w województwie wielkopolskim – o 3,3%, a najwolniej w świętokrzyskim – o 0,6%. Tempo wzrostu PKB przewyższające średnią krajową odnotowano także w województwach: mazowieckim (3,1%), pomorskim (3,0%), lubelskim, małopolskim i podkarpackim (2,9%) jak również dolnośląskim (2,7%). Natomiast w pozostałych 8 województwach tempo wzrostu PKB kształtowało się na poziomie od 1,5% w województwach: warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim do 2,5% w województwie łódzkim.

Mapa 1. Tempo wzrostu PKB w województwach w 2013 r. w stosunku do 2010 r.

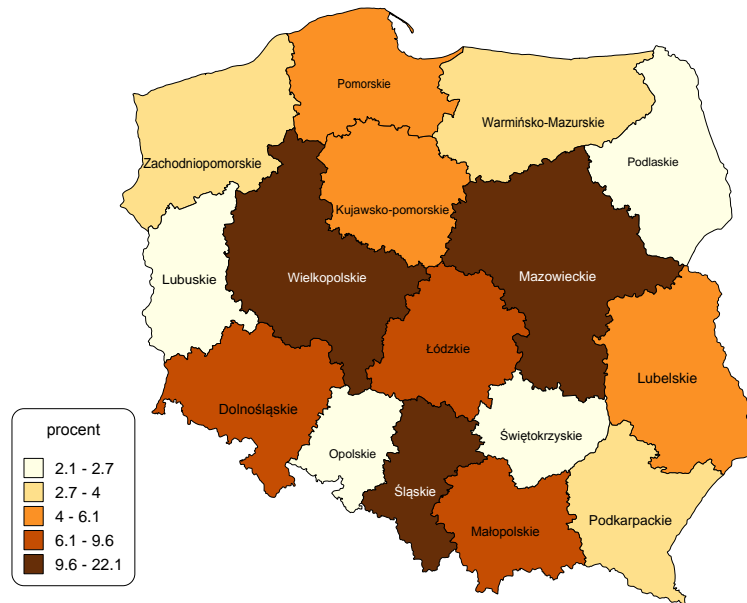
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2013 roku, w porównaniu do roku 2010, 5 województw – mazowieckie, wielkopolskie, lubelskie, małopolskie, podkarpackie – zwiększyło swoje udziały w tworzeniu PKB, udziały 4 województw zmniejszyły się (śląskie, świętokrzyskie, opolskie i zachodniopomorskie), a 7 pozostałych (dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, lubuskie, łódzkie, podlaskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie) nie zmieniły się.

Wśród województw o największych udziałach w tworzeniu produktu krajowego brutto w latach 2010-2013 niezmiennie pozostawały 2 województwa: mazowieckie i śląskie, wytwarzające razem ponad 1/3 krajowej wartości PKB. W 2013 roku wymienione województwa wypracowały łącznie 34,5% krajowej wartości PKB (w 2010 roku – 34,6%), skupiając na swoim terenie 28,1% ogółu pracujących w gospodarce narodowej (podobnie jak w 2010 roku).

W latach 2010-2013 w grupie województw z największymi udziałami w generowaniu PKB, oprócz mazowieckiego i śląskiego, były także województwa: wielkopolskie, dolnośląskie i małopolskie, zajmujące w każdym z omawianych lat te same lokaty. W 2013 roku jednostki prowadzące działalność w wymienionych 5 województwach wytworzyły w sumie 60,3% krajowej wartości PKB (w 2010 roku – 60,1%).

Mapa 2. Udział województw w tworzeniu PKB w 2013 roku

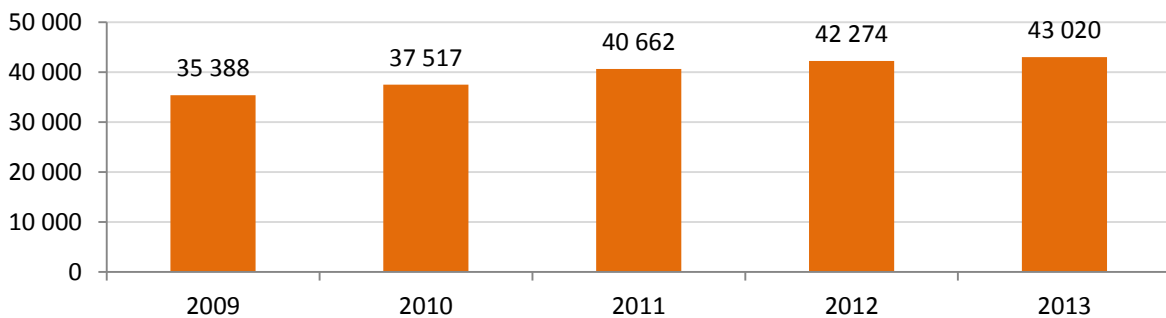

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Produkt Krajowy Brutto w województwach w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Przeciętny poziom produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla Polski w 2013 roku wyniósł 43 020 zł (w 2010 roku – 37 517 zł, w 2011 roku – 40 662 zł, a w 2012 roku – 42 274 zł). W cenach stałych był on wyższy w porównaniu do 2012 roku o 1,3%, a do 2010 roku – o 8,0%.

Wykres 3. PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla Polski w latach 2009-2013 [dane w zł]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

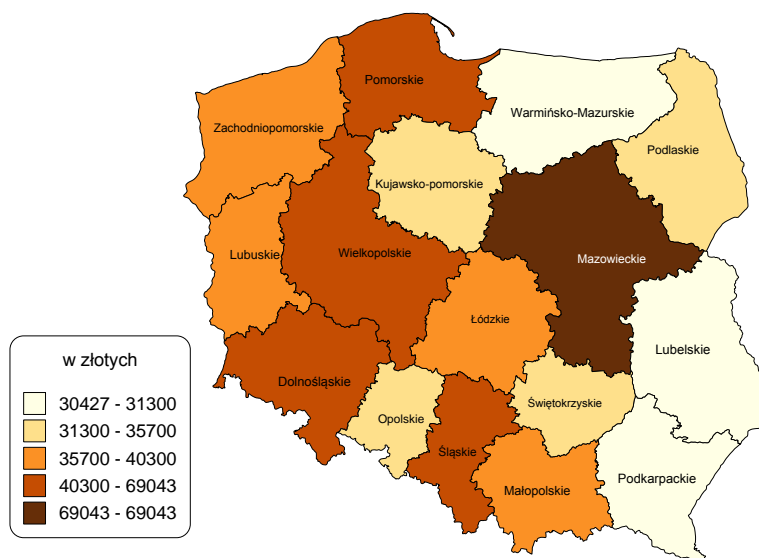
W przekroju województw w porównaniu do 2012 roku odnotowano realny spadek PKB na 1 mieszkańca w województwie świętokrzyskim – o 0,9%, a w pozostałych województwach realny wzrost PKB na 1 mieszkańca – od 0,2% w województwie dolnośląskim do 2,5% w województwach: mazowieckim i podlaskim. **Wzrost PKB w cenach stałych w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla Małopolski w 2013 roku wyniósł 2,2%.**

Najwyższy poziom produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca w 2013 roku odnotowano w województwie mazowieckim – 69 043 zł, przekraczający przeciętną w kraju o 60,5%. W latach 2010-2013 drugą lokatę pod względem wysokości PKB na 1 mieszkańca zajmowało województwo dolnośląskie. Wartość PKB na 1 mieszkańca w 2013 roku wyniosła w tym województwie 48 141 zł, przewyższając przeciętną dla kraju o 11,9%. W 2013 roku poziom PKB na 1 mieszkańca przekraczający przeciętną w kraju odnotowano również w województwach: wielkopolskim – o 7,2% oraz śląskim – o 4,0%.

Dla Małopolski poziom produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca w 2013 roku wyniósł 38 157 zł i był wyższy w cenach bieżących o 2,2% w stosunku do roku 2012. Niski poziom produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca w latach 2010-2013 utrzymywał się w województwach: lubelskim, podkarpackim, warmińsko-mazurskim, podlaskim i świętokrzyskim – w kolejnych latach nieznacznie zmieniały się tylko ich lokaty. W 2013 roku wartość PKB na 1 mieszkańca kształtowała się w tych województwach na poziomie od 70,7% do 73,0% średniej krajowej.

Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w pozostałych 7 województwach w 2013 roku kształtował się również na poziomie poniżej przeciętnej wartości w kraju – wynosił od 80,5% do 96,3% średniej krajowej (**w Małopolsce wyniósł 88,7% średniej krajowej**).

Mapa 3. Produkt Krajowy Brutto w województwach w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2013 roku

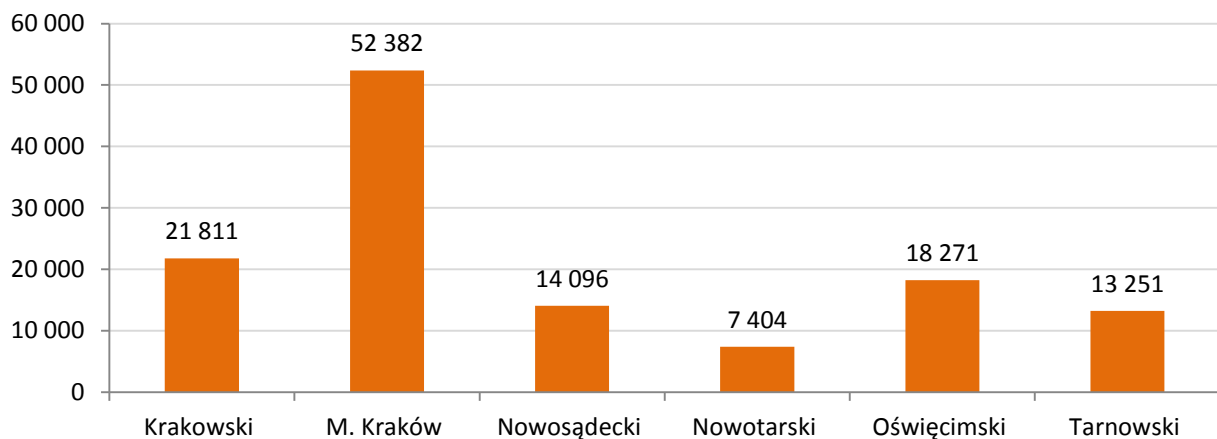

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Produkt Krajowy Brutto w podregionach

W przekroju podregionów w latach 2010-2013 największy udział w generowaniu produktu krajowego brutto odnotowano dla miasta stołecznego Warszawa – w 2013 roku 13,2% (w 2010 roku 13,0%). Drugą lokatę w kraju pod względem wielkości udziału w tworzeniu PKB zajmowało miasto Kraków, jednak jego udział był już znacznie niższy – 3,2% w 2013 roku (3,1% w 2010 roku). Udziały powyżej 2% odnotowano jeszcze w 7 następujących podregionach: miasto Poznań, trójmiejski, katowicki, miasto Wrocław, warszawski zachodni, miasto Łódź i bydgosko-toruński. Natomiast najmniejsze udziały w generowaniu PKB (poniżej 0,5%) zaobserwowano w trzech podregionach: świeckim, chojnickim i ełckim.

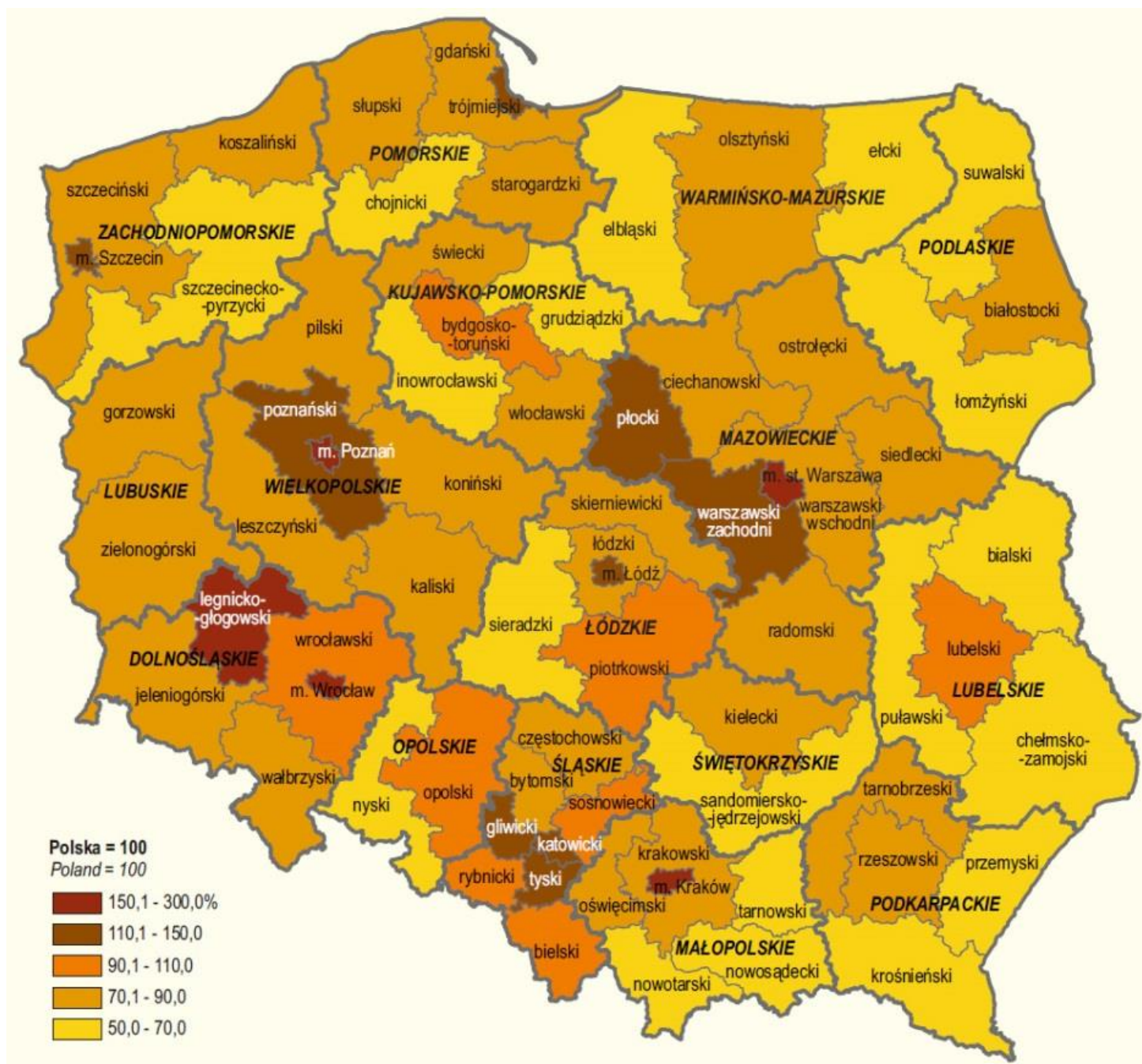
Wykres 4. Porównanie PKB małopolskich podregionów w 2013 r. [dane w mln zł]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

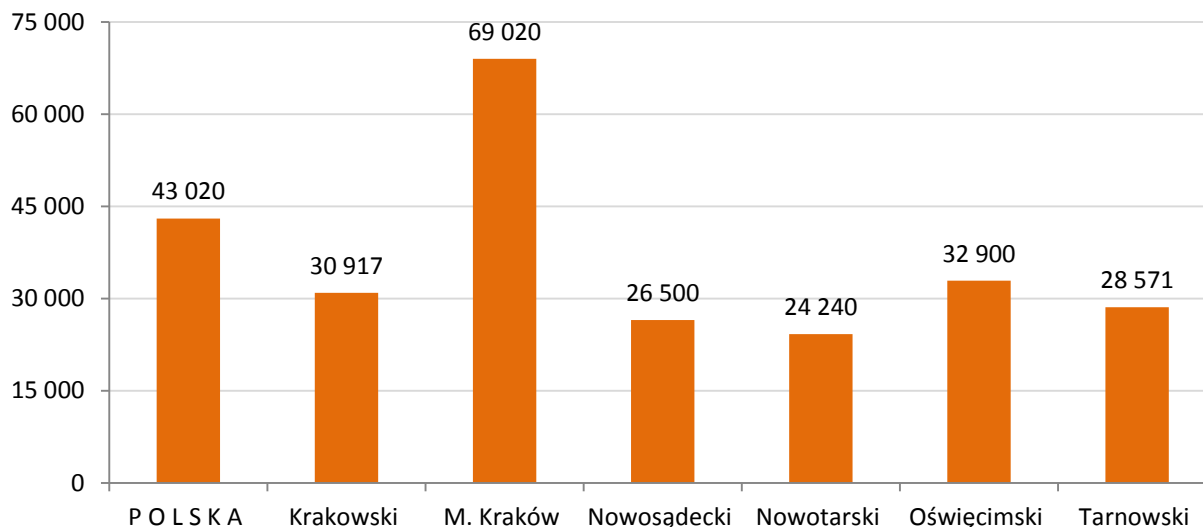
W latach 2010-2013 **najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca odnotowano dla miasta stołecznego Warszawa – 127 074 zł** w 2013 roku, był on prawie trzykrotnie wyższy od średniej krajowej wynoszącej 43 020 zł oraz prawie dwukrotnie wyższy od przeciętnej w województwie mazowieckim kształtującej się na poziomie 69 043 zł. **Drugą lokatę w kraju pod względem wysokości PKB na 1 mieszkańca zajmowało miasto Poznań – 86 411 zł w 2013 roku**, przewyższając dwukrotnie średnią krajową. W 2013 roku poziom PKB na 1 mieszkańca znacznie przekraczający przeciętną w kraju odnotowano również w następujących podregionach: miasto Wrocław – 69 160 zł (o 60,8%), **miasto Kraków – 69 020 zł** (o 60,4%) oraz legnicko-głogowski – 66 493 zł (o 54,6%). Najniższy poziom PKB na 1 mieszkańca w roku 2013 utrzymywał się w następujących podregionach: przemyskim (53,6% średniej krajowej), chełmsko-zamojskim (55,4% średniej krajowej), **nowotarskim** (56,3% średniej krajowej) oraz ełckim (58,1% średniej krajowej).

Mapa 4. PKB w polskich podregionach w 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 5. Porównanie PKB na mieszkańca Polski oraz małopolskich podregionów w 2013 r. [dane w zł]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Produkt Krajowy Brutto na 1 mieszkańca wg parytetu siły nabywczej

W 2013 roku w poszczególnych regionach NUTS 2 krajów Unii Europejskiej poziom PKB na 1 mieszkańca, wyrażony we wspólnej umownej walucie – standardzie siły nabywczej (PPS), kształtował się **od 30% średniej UE (UE28) w regionie Północno-zachodni (Bułgaria) do 325% średniej UE dla regionu Londyn Wewnętrzny.**

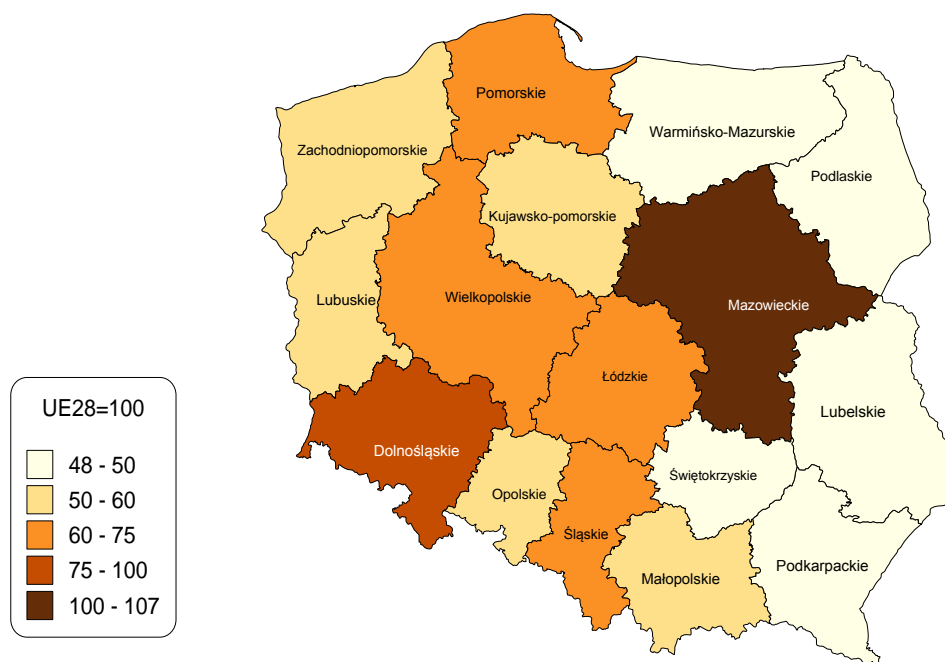
W czołówce europejskich regionów o najwyższym poziomie PKB na 1 mieszkańca, oprócz **Londyn Wewnętrzny** (Wielka Brytania), znajdowały się także regiony: **Luksemburg – 258% średniej UE** i **Region Stołeczny Brukseli (Belgia) – 207% średniej UE.** Wśród regionów krajów przyjętych do Unii Europejskiej od 2004 roku najlepsze pozycje pod względem poziomu PKB na 1 mieszkańca zajmowały: **Kraj bratysławski (Słowacja) – 184% średniej UE** oraz **miasto wydzielone Praga (Czechy) – 173% średniej UE.** Natomiast **najniższy poziom PKB na 1 mieszkańca** – oprócz regionu Północno-zachodniego w Bułgarii – odnotowano w następujących regionach: **Północno-centralnym (Bułgaria) – 31% średniej UE, Południowo-centralnym (Bułgaria) – 32% średniej UE** oraz **Północno-wschodnim (Rumunia) – 34% średniej UE.**

Wartość PKB na 1 mieszkańca poniżej 75% średniej UE odnotowano w 2013 roku w 80 regionach poziomu NUTS 2. W grupie tej znalazło się 14 polskich województw. **Jedynie PKB na 1 mieszkańca województwa mazowieckiego przekroczył przeciętny poziom krajów UE osiągając 107% średniej UE.** Drugim w Polsce regionem po względem PKB na 1 mieszkańca jest województwo dolnośląskie (76% średniej UE), trzecim jest województwo wielkopolskie

(73% średniej UE). **Województwo małopolskie z PKB na 1 mieszkańca na poziomie 59% średniej unijnej zajmuje 7 miejsce w kraju.**

Pięć polskich województw – **lubelskie, podkarpackie, warmińsko-mazurskie podlaskie i świętokrzyskie** – znalazło się w grupie regionów o **najniższym poziomie PKB na 1 mieszkańca w Unii Europejskiej (poniżej 50% średniej UE)**. Oprócz polskich województw w grupie tej było również 5 z 6 regionów Bułgarii, 5 z 8 regionów Rumunii oraz 4 z 7 regionów Węgier.

Mapa 5. PKB na 1 mieszkańca w relacji do średniej UE dla poszczególnych województw w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wartość dodana brutto według rodzajów działalności

W 2013 roku 29,5% krajowej wartości dodanej brutto wypracowały podmioty prowadzące **działalność w usługach, obejmujących handel; naprawę pojazdów samochodowych; transport i gospodarkę magazynową; zakwaterowanie i gastronomię; informację i komunikację**. W poszczególnych województwach udział tych jednostek w generowaniu wartości dodanej brutto w 2013 roku kształtował się na poziomie od 24,4% w województwie dolnośląskim do 35,2% w województwie mazowieckim (**w województwie małopolskim 30,5%**). **W porównaniu do 2010 roku wzrost udziału** jednostek prowadzących tego typu działalność w skali kraju wyniósł **0,3 p. proc.** Najwyższy wzrost o **1,0 p. proc.** zanotowano w

województwach: dolnośląskim i małopolskim. Najwyższy spadek o 1,1 p. proc. wystąpił w województwie zachodniopomorskim.

W 2013 roku jednostki prowadzące **działalność w przemyśle** wytworzyły 26,0% krajowej wartości dodanej brutto. W porównaniu do 2012 roku wystąpił spadek udziału przemysłu w generowaniu wartości dodanej brutto o 0,5 p. proc., a w stosunku do 2010 roku odnotowano wzrost o 0,6 p. proc. W przekroju województw w 2013 roku zaobserwowano znaczne zróżnicowanie udziału przemysłu – od 17,4% w województwie mazowieckim do 34,7% w województwie dolnośląskim (w Małopolsce 22,2%).

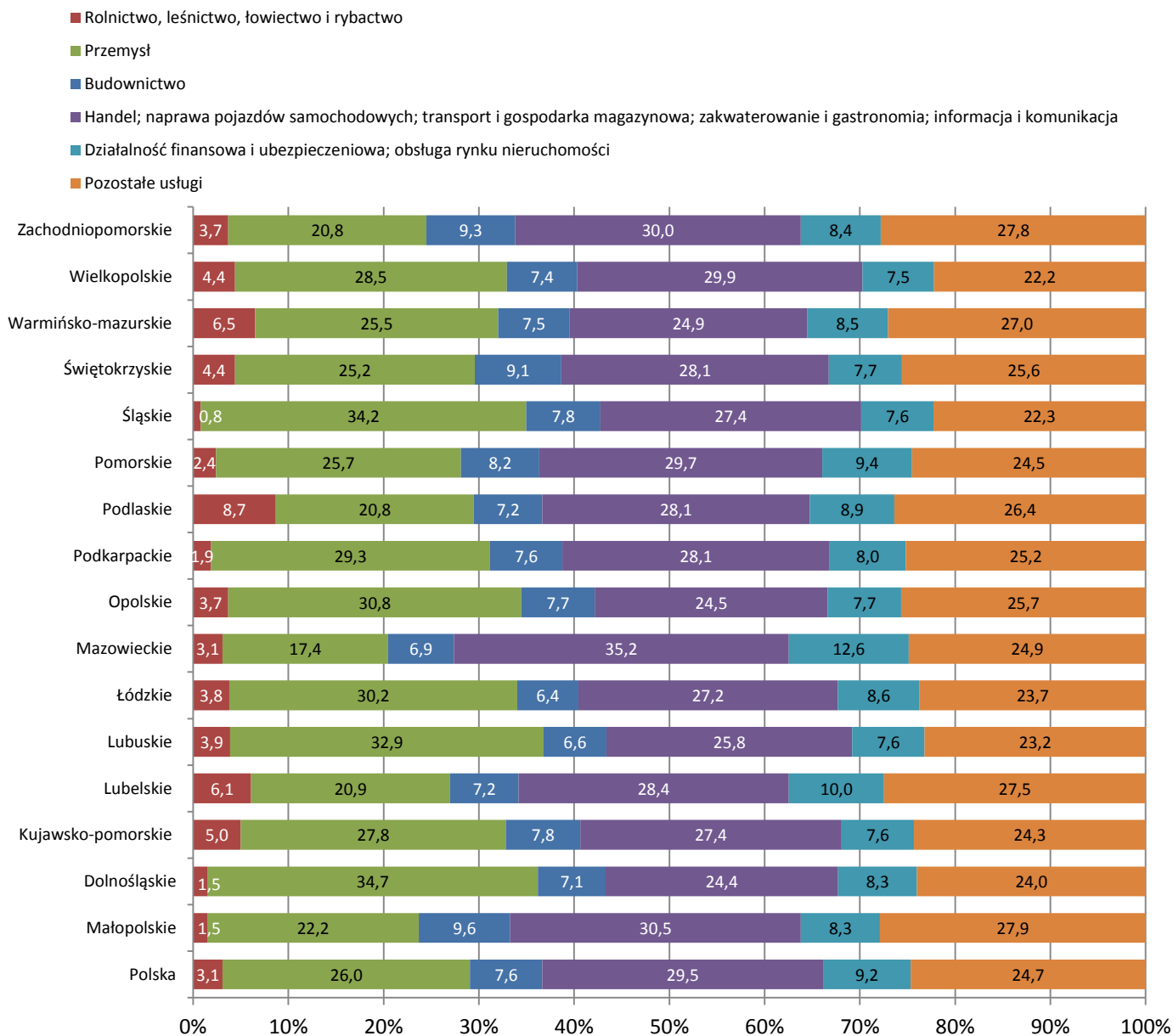
W 2013 roku jednostki prowadzące **działalność w zakresie pozostałych usług** (w tym administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne) wypracowały 24,7% krajowej wartości dodanej brutto – więcej o 0,5 p. proc. niż w 2012 roku oraz o 0,1 p. proc. w porównaniu z 2010 rokiem. **Największy udział pozostałych usług w 2013 roku charakteryzował województwo małopolskie – 27,9%**, a najmniejszy województwo wielkopolskie – 22,2%.

Jednostki prowadzące **działalność finansową i ubezpieczeniową; obsługę rynku nieruchomości** w 2013 roku wypracowały 9,2% krajowej wartości dodanej brutto – więcej o 0,2 p. proc. niż w 2012 roku oraz mniej o 0,3 p. proc. w porównaniu z 2010 rokiem. W poszczególnych województwach udział jednostek prowadzących działalność finansową i ubezpieczeniową; obsługę rynku nieruchomości w tworzeniu wartości dodanej brutto w 2013 roku kształtował się na poziomie od 7,5% w województwie wielkopolskim do 12,6% w województwie mazowieckim (**w województwie małopolskim 8,3%**).

Jednostki prowadzące **działalność w budownictwie** w 2013 roku wytworzyły 7,6% krajowej wartości dodanej brutto – mniej o 0,4 p. proc. niż w 2012 roku oraz o 0,8 p. proc. w porównaniu z 2010 rokiem. W przekroju województw w 2013 roku udział jednostek budowlanych w generowaniu wartości dodanej brutto kształtował się na poziomie od 6,4% w województwie łódzkim do **9,6% w województwie małopolskim**.

Udział rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa w generowaniu krajowej wartości dodanej brutto w 2013 roku wyniósł 3,1% – więcej o 0,2 p. proc. niż w 2012 roku oraz w porównaniu z 2010 rokiem. W poszczególnych województwach udziały jednostek prowadzących działalność w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie były w 2013 roku znacznie zróżnicowane – od 0,8% w województwie śląskim do 8,7% w województwie podlaskim (**w Małopolsce 1,5%**).

Wykres 6. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności dla Polski oraz dla województw w 2013 roku [dane w %]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dochody gospodarstw domowych

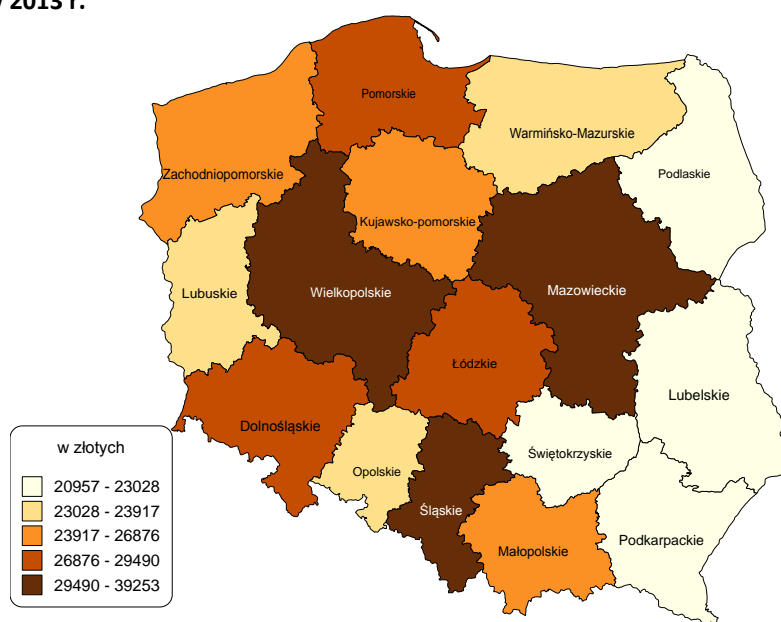
Nominalne dochody (w cenach bieżących) do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w 2013 r. wyniosły 1 007,43 mld zł i **były wyższe o 1,6% w porównaniu do 2012 r.** oraz o 12,2% względem 2010 r. **Realne dochody (po odjęciu inflacji) do dyspozycji brutto**

w sektorze gospodarstw domowych w 2013 roku wzrosły o 0,7% w porównaniu do 2012 r., a do 2010 r. o 2,9%.

W porównaniu do 2012 roku realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w 2013 r. były realnie niższe w 7 województwach: lubuskim (1,7%), świętokrzyskim (1,6%), opolskim (1,5%), kujawsko-pomorskim (0,4%), lubelskim i warmińsko-mazurskim (0,3%) i wielkopolskim (0,1%). Realny wzrost odnotowano w 8 województwach – od 0,2% w województwie łódzkim do 2,1% w dolnośląskim, w zachodniopomorskim pozostały na tym samym poziomie. **Wzrost realnych dochodów do dyspozycji w województwie małopolskim wyniósł 1,1%.**

Nominalne dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w 2013 roku w kraju wyniosły 26 166 zł – w porównaniu do 2012 r. wzrosły o 1,7%, a do 2010 roku o 12,2%. W ujęciu realnym dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych per capita w 2013 roku były wyższe w porównaniu do 2012 roku o 0,8%, a do 2010 roku – o 3,0%. W przekroju województw w porównaniu do 2012 roku **realne dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca zmniejszyły się w 5 województwach: lubuskim (1,6%), świętokrzyskim (1,1%), opolskim (1,0%), kujawsko-pomorskim i wielkopolskim (0,2%). **Były one wyższe w 8 województwach** – od 0,2% w województwie zachodniopomorskim do 2,2% w województwach: dolnośląskim i śląskim. **W województwie małopolskim były one wyższe o 1,9%.** Natomiast w województwach: lubelskim, pomorskim i warmińsko-mazurskim pozostały na tym samym poziomie.**

Mapa 6. Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w województwach w 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS